

نگاهی به مطالبات مقام معظم رهبری از ناجا با دیدگاه‌ی آسیب شناسانه

چکیده

حسن رضا رفیعی^۱

جمهوری اسلامی ایران حکومتی مردمی و مبتنی بر اصول و قواعد دین مبین اسلام است. بنابراین تمام ارکان، نهادها و سازمان‌های حکومتی و حتی غیر حکومتی آن باید بر پایه‌های اصول دینی استوار باشند و ضوابط حاکم بر آن‌ها نیز اسلامی باشد. نیروی انتظامی یکپارچه یا پلیس ایران اسلامی نیز سازمانی است که براساس قانون ناجا مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۷ عملاً در ۱۲ فروردین ۱۳۷۰ و همزمان با سالگرد تاسیس جمهوری اسلامی تشکیل گردید. بنابراین می‌توان نیروی انتظامی را سازمانی نوین و پاک‌گرفته در دوران رهبری حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای دانست. با توجه به اینکه تمام سازمان‌ها و تشکیلات حکومتی مشروعیت خود را از ولی فقیه می‌گیرند، باید توقعات و مطالبات ایشان را برآورد و نمایند. نگارنده در این مقاله به دنبال آن است تا با بررسی متن سخنرانی‌های مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸، سرفصل مطالبات ایشان از پلیس را استخراج و نیم‌نگاهی نیز به دیدگاه‌های آسیب‌شناسانه معظم له در این زمینه داشته باشد. بنابراین سوال اصلی تحقیق آن است که: مطالبات مقام معظم رهبری از نیروی انتظامی چیست و ایشان چه آسیب‌هایی را مخدوش‌کننده‌ی چهره‌ی پلیس می‌دانند؟ روش تحقیق توصیفی و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و روش تجزیه و تحلیل یافته‌ها نوعی تحلیل محتوا است. رویکرد کلی مقاله نیز تربیتی است تا پس از تجزیه و تحلیل بتوان برای برآورده کردن توقعات ایشان از پلیس برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی کرد.

واژه‌های کلیدی: پلیس اسلامی، مطالبات رهبری، آسیب‌شناسی، جمهوری اسلامی، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

زمانی که سخن از پلیس ایران اسلامی در میان است باید به پلیس ایران از دیدگاه اسلام نگرینسته شود زیرا این نهاد برای اعمال دو اصل دینی امر به معروف و نهی از منکر از طریق حاکمیت دولت اسلامی شکل گرفته است. حکومت جمهوری اسلامی یعنی استقرار حاکمیت بر اساس دو رکن مردم و دین، پدیده‌ای نو در عرصه تاریخ سیاسی دنیا است. در پیشینه تاریخی ایران حکومت‌هایی مانند دیلمیان و صفویان پدید آمده‌اند که ادعای دینداری و اجرای قوانین بر مبنای دین مد نظر اهل بیت را داشته‌اند. باوجود این در عمل چنین هدفی تحقق نیافت زیرا پرچم داران این حکومت‌ها آشنایی

چندانی با مبانی دینی نداشتند. به بیان دیگر ادعای دینداری دولتمردان چنین حکومت‌هایی روبرویی و جنبه احساسی و حتی شائبه سیاسی داشت. تنها حکومتی که در تاریخ ایران، جلوداران آن عمدتاً روحانیت شیعه با رهبری عالی مرجعیت دینی بود، جمهوری اسلامی است. البته پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری معمار بزرگ این انقلاب یعنی حضرت آیت‌الله العظمی امام خمینی، اندیشمندان مسلمانان همچون آیت‌الله میرزا محمد حسین نایینی، ملا احمد وپسرش ملا محمد مهدی نراقی در آثار خود به ولایت فقیه اشاره کرده‌اند. با وجود این، هیچ‌کدام از آن‌ها اقدامی عملی در این زمینه نکرده و دیدگاه‌های خود را در حد اظهار نظر مطرح کرده‌اند. همانگونه که اشاره شد تنها فقیه و مرجعی که با برنامه ریزی منظم، در صدد پیاده کردن دیدگاه حکومت ولی فقیه برآمد و در این راه جدی عمل کرد، حضرت امام خمینی (ره) بود. ایشان سال‌ها پیش از پیروزی انقلاب، ضمن ارائه دروس خارج فقه خود در حوزه علمیه نجف، طرحی نو از حکومت اسلامی در انداخت و چارچوب حکومت ولایت فقیه را تبیین و با اقدامی پیگیر و جهادگونه آن را عملیاتی و پیاده کرد. بر این اساس نگارنده در صدد تبیین توقعات خلف شایسته وی حضرت امام خمینی (ره) یعنی مقام معظم رهبری از پلیس جمهوری اسلامی و عوامل مخدوش‌کننده چهره پلیس مورد انتظار، از دیدگاه ایشان برآمد. دلیل این کار آن است که پلیس یک پارچه یا نیروی انتظامی واحد در دوران مسئولیت و رهبری ایشان شکل گرفت و معظم له در دیدارها و سخنرانی‌های گوناگون به طرح انتظارات خود و مردم از پلیس، اشاره‌های شفاف و مبسوطی کرده‌اند. روش تحقیق این پژوهش توصیفی اکتشافی، روش گردآوری مطالب کتابخانه‌ای و مراجعه به منابع نوشته شده و روش تجزیه و تحلیل مطالب نوعی تحلیل محتوا است. بنابراین سؤال اصلی تحقیق آن است: «که مطالبات مقام معظم رهبری از نیروی انتظامی چیست و چه آسیب‌هایی را مخدوش‌کننده چهره پلیس می‌دانند؟»

یافته‌های تحقیق

برابر مواد ۲۱ و قانون نیروی انتظامی مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۷، پلیس یکپارچه جمهوری اسلامی از ادغام سه سازمان انتظامی پیش از آن یعنی ژاندارمری، شهربانی و کمیته انقلاب اسلامی و کارکنان پلیس قضایی در قوه قضاییه تشکیل شد. این سه سازمان، و یکی از اعضای خانواده نیروهای مسلح و دارای ساختار و تجهیزات نظامی است. ترفیعات و امتیازات متعلق به

کارکنان نیروی انتظامی مشابه ترفیعات و امتیازات کارکنان ارتش و از نظر شکلی مشابه درجات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. با وجود این نیروی انتظامی سازمانی کشوری و زیر مجموعه وزارت کشور برای برقراری نظم و امنیت داخلی است. مأموریت های اصلی این نیرو و برابر ماده ۳ همان قانون عبارتند از: (۱) برقراری نظم و امنیت، (۲) تامین آسایش عمومی و فردی آحاد مردم، (۳) نگهبانی و پاسداری از دستاورد های انقلاب اسلامی در چارچوب قانون و در قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران. البته مورد سوم وظیفه خاص نیروی انتظامی نیست، بلکه وظیفه هر سازمان زیر مجموعه حکومت اسلامی و حتی تک تک مردم ایران است (رفیعی ۱۳۸۰: ۳۷-۲۳۵)

همانگونه که اشاره شد یکی از ارکان مورد توجه در حکومت اسلامی، جمهور یاتوده مردم است که پیاده کردن احکام اسلام موجب سعادت‌مندی دنیوی و اخروی آن‌ها می‌شود؛ بنابراین پلیس جمهوری اسلامی یکی از سازمان های حکومتی است که باید در خدمت مردم باشد. در این مبحث دیدگاه‌ها یا انتظارات مقام معظم رهبری از پل محس مسلمان به طور خلاصه مورد بحث قرار می‌گیرد. به قول اهل منطق و اصول، منطوق یا نقطه مقابل این ویژگی‌ها و توقعات آسیب‌هایی است که پلیس جمهوری اسلامی ایران را تهدید می‌کند. تلاش نگارنده آن است که، این آسیب‌ها نیز از دیدگاه معظم له استخراج و مورد بحث قرار گیرد. مبانی اصلی استخراج دیدگاه‌های مقام معظم رهبری درباره پلیس مجموعه مطالب مطرح در سخنرانی‌های ایشان از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸ است که توسط سازمان عقیدتی سیاسی ناجا به عنوان: نیروی انتظامی مظهر اقتدار ملی به چاپ رسیده است. البته به جز کتاب مزبور، تاکنون مجموعه‌های دیگری از سخنان ایشان به چاپ رسیده است که آن‌ها نیز می‌توانستند مورد رجوع قرار گیرند. همچنین در سایت دفتر معظم له مجموعه آثار نوشتاری و گفتاری ایشان موجود است ولی نگارنده صرفاً به خاطر کامل و تخصصی بودن کتاب مورد اشاره آن را مبنای کار خود قرار داد تا هم از تکرر مراجعه به آثار گوناگون پرهیز شود و هم اینکه علاقه‌مندان در مورد پلیس به صورت یکجا به گفتارهای ایشان دسترسی داشته باشند. توقعات مقام معظم رهبری از پلیس یا نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل است:

۱) حفظ امنیت و تلاش برای رفع ناامنی: مقام معظم رهبری «حفظ امنیت اسلامی در محیط جامعه» را اساسی ترین

کار نیروی انتظامی و یک امر فرا وظیفه ای و فرا ماموریتی توصیف می کند و چنین وظیفه ای را برگرفته از قرآن

«آمنهم من خوف (قریش: ۴)» و حدیث معصومان می داند. ایشان امنیت را پیش نیاز و اساس پیشرفت و

سازندگی معرفی می کند. (جاویدی ۱۳۹۱: ۱۰۰، ۱۹۴ و ۲۷۳). ایشان امنیت را برای همه اعم از تهرانی و

مرزنشین یکسان و نیروی انتظامی را نیز متعلق به همه مردم اعم از دارا و ندار می دانند. تنها مجرم است که

خارج از چتر عمومی امنیت قرار می گیرد. (همان: ۷-۱۴۶ و ۱۹۵) معظم له ناامنی را مهمترین مشکل یک

کشور، مقدمه انکار احکام و ضروریات اسلام و سبب از بین رفتن نیکی و دوری از خیرات توصیف می کنند

(همان: ۱۶۵ و ۱۷۳ و ۱۷۹)

ایشان رواج مواد مخدر در جامعه را یکی از مصادیق ناامنی می داند. وی از میان انواع امنیت، برای امنیت اجتماعی و

امنیت اخلاقی اهمیت ویژه ای قایل هستند و در مورد امنیت اجتماعی می فرماید: «وظیفه نیروی انتظامی، تامین امنیت

اجتماعی است. معنای امنیت اجتماعی این است که مردم در محیط کاری و زندگی خود احساس خوف و تهدید و ناامنی

نکنند.» ایشان در جای دیگر می فرمایند: «مقوله امنیت و نظم اجتماعی که بر عهده نیروی انتظامی است، یکی از اساسی

ترین نیازهای مردم است. گاهی مردم از انواع ناامنی رنج بیشتری می برند تا حتی از تنگدستی و گرسنگی. این نیروی

انتظامی است که از سوی نظام و دولت اسلامی باید فضای زندگی مردم را امن نگهدارد تا مردم احساس امنیت و آرامش

کنند، بخصوص اگر انگیزه های ایجاد ناامنی هم به طور ویژه احساس بشود که در جامعه ما این هم احساس می شود.»

ایشان تاکید دارند که «مردم باید احساس کنند که چشم بینا و بصیر و دست قدرتمندی مراقب آنهاست، چه در مسئله

رفت و آمد های شهری، چه در حفظ حریم های خانوادگی، چه در حفظ حریم های کسبی چه در بقیه چیزهایی که لایه

های پنهان تر این مسئله است.» معظم له ضمن اشاره به ناامنی مالی یا همان انواع دزدی خطاب به فرماندهان نیروی

انتظامی می فرمایند: «ما ناامنی عرضی و ناموسی هم داریم جلو آن را هم شما باید بگیرید ناامنی اخلاقی هم داریم؛ در

آنجا هم شما باید وارد میدان بشوید.» ایشان کار فرهنگی و ریشه یابی مفاسد اخلاقی را وظیفه دستگاه های دولتی و غیر

دولتی دیگر، ولی وظیفه برخورد انتظامی را در جاهایی می‌دانند که این مفلسد جلوی چشم قرار می‌گیرند و موجب ناامنی اخلاقی جامعه می‌شوند. معظم له در تشریح ناامنی اخلاقی می‌فرمایند: «ناامنی اخلاقی این است که مردم در محیط جامعه و کوچه و خیابان نتوانند طبق اعتقادات و دین و ایمان خود آسوده و بی‌دغدغه حرکت کنند و با مناظری مواجه شوند که وجدان دینی آنها را آزرده می‌کند.» وی ضمن اشاره به نگرانی خانواده‌ها از آلوده شدن جوان‌هایشان به مظاهر فساد در فضای جامعه، می‌فرماید: «شما باید با همه چیزهایی که از نظر اخلاقی ممنوع و خلاف است مقابله کنید... یعنی بی‌پرده گناه کردن و قبح گناه را از چشم‌ها ریختن و فضای عفت و عصمتی را که به طور طبیعی در محیط زندگی مردم مومن ما، زن‌های شریف، مردهای شریف، جوان‌های شریف، وجود دارد، با تعرض و الواطی و کاره‌ای زشت به هم زدن، این جزء وظایف شما است که با این کارها مقابله کنید»

ایشان ضمن اشاره به منشاء خارجی ترویج فساد اخلاقی می‌فرمایند: «این را بدانید دشمنان نظام جمهوری اسلامی یقیناً به این نتیجه رسیده‌اند یکی از دو وسیله اصلی برای به زانو درآوردن ملت ایران شکن مرزهای اخلاقی و ترویج مفاسد اخلاقی و بی‌بندباری اخلاقی در داخل کشور است.» رهبری بهترین راه شکستن ایمان افراد را آلودگی به شهوات خصوصاً شهوات جنسی می‌داند که در همه انسان‌ها عمومیت دارد. وی ترویج مفاسد اخلاقی را سازماندهی شده می‌داند زیرا بنا به گفته ایشان در یک فاصله چند ساله می‌بینیم که یک آدم مقدس خوب الهی به یک آدم پلید و آلوده و خبیث تبدیل شده و در وهله اول نمی‌شود فهمید اتفاقی افتاده است. ایشان هنجار شکنی را هدف نهایی دشمن نمی‌داند بلکه آن را به سایش مینای دندان تشبیه کرده زمینه نفوذ و فساد کل‌اندازان را فراهم می‌کند. رهبری در این زمینه می‌فرماید: «وقتی قبح یک نوع منش، یک نوع پوشش و یک نوع رفتار در جامعه ریخت، نفوذ کردن در خانواده‌ها، در دخترها، در پسرها کار مشکلی نمی‌شود. شما دارید در واقع از این مینا محافظت می‌کنید این سد مستحکم هنجار فرهنگی اسلامی را شما دارید حفظ می‌کنید و این کار بسیار خوبی است.»

ایشان برای مقابله با ناامنی: هوشیاری، قاطعیت، سرعت عمل و اقدام، پیگیری خستگی‌ناپذیر و نگاه یکسان را لازم می‌دانند. بنا به فرمایش معظم له: «اگر هوشیاری نباشد، دچار غفلت می‌شوید، ناامنی وارد خانه شما می‌شود و شما وجود

او را احساس نمی کنید.» ایشان ناهوشیاری را اولین مصیبت یک پلیس و بی توجهی به پیگیری را موجب سستی قدم و

توقف اقدامات مقابله با ناامنی می دانند. (همان: ۱۰۵، ۱۱۹، ۹۶-۱۹۵؛ ۱۳-۲۹۳، ۲۶۹، ۲۸۳، ۲۹۵)

۲- پناهگاه مردم و مظهر عطف و محبت و تدبیر بودن : ایشان در فرازی از سخنانشان می فرمایند: « پلیس ... باید

پناهگاه مردم باشد» تا مردم با دیدن آن ها احساس محبت و آرامش کنند . معظم له فلسفه وجود پلیس را آسایش مردم،

آرامش محیط زندگی آنها و برقراری نظم می دانند تا مردم دچار ناراحتی نشوند . ایشان برای پلیس چهره ای دو وجهی

قائل است که هم می تواند مظهر عطف و محبت نظام و هم مظهر تدبیر و مدیریت و کاردانی آن باشد . از دیدگاه

رهبری یکایک افراد پلیس از بالاتر تا پایین باید مجاهدت کنند که پلیس را به سطح پلیس اسلامی کامل که مامن مردم است،

برسانند. به گونه ای که به تعبیر ایشان: « اگر کسی دستی دراز کرد و زبانی باز کرد و چشم غره ای کرد، بگوید می روم به

پلیس می گویم. وقتی هم که به آنجا رفتند آسوده خاطر برگردند و احساس کنند که کارشان راه افتاده است . (همان: ۷-)

۵۱ و ۶۱)» بدیهی است اگر کسی افتخار کند که تا به حال پایش به کلانتری نرسیده است نشان آن است که مردم پلیس را

مامن و پناهگاه خود نمی دانند و شاید از دیگران بد اخلاقی و بد رفتاری پلیس را شنیده یا خود با چشم آن را دیده است.

به تعبیر مقام معظم رهبری: « اگر اندک اشتباهی در فهم مأموریت صورت گیرد، ممکن است زحمات این پرسنل از چشم

مردم پوشیده بماند. یک حرکت و یک حرف بیجا، یا رفتاری خشونت آمیز ممکن است تلقی نادرستی در ذهن مردم

ایجاد کند (همان: ۱۳۶).» با وجود این ایشان اقتدار و مهر بانی و درستی و نرمی را در مأموریت های انتظامی لازم و

ملزوم هم می دانند و اقتدار در مقابل قانون شکنان را لازم می شمارند(همان: ۲۹۲ و ۳۰۱)

۳- ایمان و خداپرستی و حفظ احکام اسلام و حدود الهی : مقام معظم رهبری بیش از هر چیزی بر ایمان و خدا ترسی،

حفظ احکام و حدود الهی توسط پلیس تاکید دارد و این انتظار به جایی از پلیس می است که باید در خدمت دولت

جمهوری اسلامی باشد . ایشان خطاب به پاسداران یکی از سازمان های انتظامی پیشین یعنی کمیته انقلاب اسلامی که

برای بیعت با جانشین امام و رهبری انقلاب به حضور ایشان رسیده بودند، شغل آنها را خطیر می شمارد و می فرماید: «

به همین خاطر باید خیلی متدین باشید ، با خدا بسیار رابطه داشته باشید، از او کمک بگیرید، نماز را با حال بخوانید، قرآن

تلاوت کنید، تقوا داشته باشید، اخلاق و ادب اسلامی را رعایت کنید و در مقابل جلوه های فریبنده دنیا تسلیم نشوید من هم مثل شما هستم، همه ما باید تقوای الهی پیشه کنیم « ایشان ضمن اشاره به فایده مومن بودن و زیان سست ایمانی فرماندهان پلیس، ضمن تاکید بر حفظ آبروی مردم می فرمایند: « اگر در گذشته در گوشه ای از کشور فرمانده فعال مومن و پاکدامنی بود، مردم در آن منطقه از آن نیروی انتظامی زیر فرماندهی آن شخص خشنود، بلکه به آن علاقه مند بودند. به عکس هر جا فرمانده ای سست ایمان و دارای سایر خصوصیات منفی بود که دیگر لزومی ندارد تصریح بکنیم، در آن منطقه مردم از آن نیروی انتظامی گله مند بودند.» (همان: ۸۵ و ۴۰) به همین خاطر، ایشان ب حفظ دین و احساس حضور در پیشگاه الهی و تقویت روح دیانت در افراد پلیس تاکید دارند و وجود عناصر مومن را ضامن امنیت مردم و چنین وظیفه تربیتی ای را وظیفه کارکنان عقیدتی سیاسی می داند. (همان: ۱۰۱، ۱۱۱، ۱۴۱، ۱۶۲، ۱۸۶)

۴- **قدرت، عزت و رحمت:** اگرچه ایشان مکرر به اقتدار پلیس اشاره دارد ولی در یکی از جلسات به تشریح آن می پردازد و توقع خود از کارکنان نیروی انتظامی را در دارا بودن سه خصوصیت: اقتدار، عزت و رحمت و مهربانی می داند. معظم له اقتدار را در داشتن صدای کلفت و اسلحه و مشت محکم نمی داند بلکه آن را امری معنوی توصیف می کند که هم افراد ناجا و هم مردم حس می کنند که پلیس قدرتمند است و توان برخورد با افراد مخل امنیت را دارد . در واقع اقتدار ضامن برقراری امنیت است به همین خاطر ایشان نیروی انتظامی را مظهر اقتدار ملی توصیف می کنند . رهبری عزت را در رفتو و افراد پلیس تبیین و توصیه می کند که آنها اسیر پول، شهوات، تملق نباشند و پارسایی و پاکدامنی پیشه کنند. رحمت و مهربانی نیز محافظت دلسوزانه از خانه، جاده، امنیت ، مرزها و کسب و کار مردم تعریف و تبیین شده است. یعنی به همان اندازه که اخلاص ل گران از پلیس واهم دارند به همان میزان مردم مظلوم احساس رحمت و مهربانی نمایند. (همان: ۱۳۰-۱۲۹، ۸۹، ۱۱۴ و ۱۲۰) آسیب های وارده در این سه خصوصیت را باید در محقق نشدن آنها جستجو کرد. یعنی اگر اخلاص ل گران احساس امنیت و توده مردم احساس ناامنی کنند، اگر افراد پلیس به رشوه و سود جوئی و آلودگی های اخلاقی مبتلا شوند ، فاتحه پلیس خوانده شده است . مقام معظم رهبری در جای دیگر علاوه بر اشاره به

دیانت و اقتدار، به هوشیاری و هوشمندی پلیس نیز اشاره دارد همین ویژگی سوم موجب بصیرت و نگهداری او از

آلودگی های مورد اشاره می شود. (همان: ۸۹)

۵- مقبولیت مردمی: مقام معظم رهبری تاکید دارند که: « یکایک شهروندان باید از ته دل به نیروی انتظامی اعتماد و

اطمینان داشته باشند»، به گونه ای که مغازه و خانه هایشان را به امید و حراست پلیس واگذار نند. به امید پلیس با امنیت

کامل در سرتاسر کشور مسافرت کن نند، حتی اگر گفتند دزد، متخلف و مزاحمی وجود دارد احساس امنیت نمایند که

نیروی انتظامی هست. ایشان ضمن اشاره به مزاحم های امنیت فردی افراد تاکید دارند: « چون شما در مقابل خطراتی که

متوجه اوست، سینه سپر می کنید، لذا او احساس آرامش می کند این خیلی افتخار است. « ایشان در جای دیگر می

فرمایند: « مسئولیت حفظ ارزش هایی که مردم در زندگی اجتماعی خود به آن ارزش ها نهایت احتیاج را دارند، یعنی

امنیت، آرامش، تامین محیط کار، تامین محیط زندگی، تامین رفت و آمد در جاده ها، این چیز خیلی مهمی است در چنین

ماموریت حساسی، یعنی بر سر صندوق پر ارزش اعتماد یا انتظار مردم، چون ارزش صندوق بسیار گران قیمت اعتماد

مردم، از صندوق های پر از پول و طلا بیشتر است، مامور نظام اسلامی قرار گرفته است. ما این گنجینه را به دست این

برادر نیروی انتظامی سپرده ایم. « ایشان در ادامه اعتماد را فرصت و سلب اعتماد مردم را تهدید می داند و می فرمایند:

« نوسان این برادر نیروی انتظامی به هر طرف خیر و شر، تعیین کننده است، اگر مومن و صادق و شجاع و خوش فکر و

بی غرض و بی طمع و پاک دست و پاک دل باشد، رفتار او با این صندوقچه و گنجینه پرارزش یک طور است، اما اگر

خدای نکرده در یکی از این هایی که گفتیم اختلالی وجود داشته باشد، طور دیگر است. « (همان: ۱۰۳، ۱۲۰، ۷۲-۱۷۱،

۲۰۶-۲۰۷) بدیهی است که رفتار های نادرستی که موجب سلب اعتماد مردم به پلیس شود، مقبولیت مردمی را با خدشه

مواجه و پلیس را بی آبرو می نماید.

۶- در نظر گرفتن حساسیت های مردم: مقام معظم رهبری ضمن بیان حساسیت جامعه اسلامی به شیوع فساد و ترویج

مواد مخدر و امثال آن می فرمایند: « در جامعه ای که معیار و ملاک اسلام است، حساسیت نیروی انتظامی باید متناسب با

آن چیزی باشد که در این جامعه مورد نظر است... حفظ و حراست و عمل بر طبق این حساسیت ها، بدون هیچ ملاحظه

ای، به شما که نیروی انتظامی هستید بر می گردد . این کار سخت و سنگین است اما کار بسیار موثری است .» ایشان در جای دیگر برای مواظبت از کارکنان زیر مجموعه ، خطاب به فرماندهان نیروی انتظامی می فرمایند : « چون طرف شما کارخانه و سنگ و خاک و درخت نیست، انسان است، باید مراقب باشید که او صالح باشد، یک موجود انسانی است، عاطفه دارد، عقیده دارد، دلبستگی دارد، احساسات دارد، احیانا اشتباه دارد، نیت خوب یا بد دارد .» ایشان کار در نیروی انتظامی را به جراحی چشم تشبیه می کنند که بسیار ظریف است و باید مواظب بود که رگها بی حساب زیر چاقوی جراحی نروند . معظم له ضمن اشاره به تفاوت نیروی انتظامی با سایر نیروهای مسلح می فرمایند: « شما در بافت اجتماعی زندگی مردم حضور مستقیم دارید، در خانه مردم، توی خانه مردم، در محل کار مردم، در محل تردد مردم، همه جا شما هستید، در شهر هستید و با بدنه اجتماع تماس دائمی دارید، اندک کجی و نارسایی از نیروی انتظامی فوراً منعکس می شود مثل کار آقایان صدا و سیما .» (همان: ۱۰۵، ۱۹۰ و ۲۹-۲۲۸) همانگونه که ملاحظه می شود فرماندهی کل قوا بی توجهی به انتظارات و توقعات و خواسته های مردم توسط کارکنان ناجا را، با توجه به حضور آنها در تمام شئون مرتبط به زندگی اجتماعی مردم، یکی از آسیب ها و علت های بی اعتباری آنها در جامعه بر می شمارد که نباید از آن غافل بود .

۷- قاطعیت در برخورد با هنجار شکنان : مقام معظم رهبری قاطعیت کارکنان ناجا در برخورد با هنجار شکنان و قانون گریزان را بر اساس قانون و چیزی که مقررات از آن ها طلب می کند، از عوامل محبوبیت نیروی انتظامی بر می شمارد . ایشان در فرصت های بعدی به تشریح ابعاد این قاطعیت می پردازد و برخورد بدون اغماض با متخلفان که قوانین و مقررات اسلامی را نادیده می گیرند و بنای تخلف دارند، برخورد قاطع با دست اندازان به اموال عمومی و بهره مندان از درآمد های نامشروع که موجب تضعیف سرمایه گذاری می شوند، برخورد با عوامل ایجاد ناامنی را از عوامل تقویت نظام مقدس جمهوری اسلامی می شمارند که بخشی از این وظایف به عهده نیروی انتظامی و بخشی به عهده قوه قضاییه است . به تعبیر ایشان: « سرپنجه عدالت باید قوی باشد، دستگاه قضایی باید قوی باشد، نیروی انتظامی در چارچوبی که قانون برای او معین کرده است ، باید قوی باشد .» وی اعمال قوت و ایجاد اقتدار از طریق سرپنجه فولادین با مردمان بداندیش و بد عمل را لازم و با مردم ضعیف را بد می داند . معظم له هوشیاری، قاطعیت، سرعت اقدام، پیگیری خستگی

ناپذیر و نگاه یکسان به عوامل نا امنی را موجب اقتدار و درخشش چون خورشید نظام مقدس اسلامی تعبیر می کند.

توجه تربیتی به اقتدار از دیدگاه رهبری ، دقت ایشان را در اداره امور به عنوان یک رهبر دینی و مدیر چند بعدی می رساند. به فرمایش ایشان: «اقتدار با اخلاق، مشت قدرتمند در کنار دل رحیم و مهربان، اعمال قدرت در مقابل قانون شکن و نرمش و مهربانی و رفتار نیک در مقابل مردمی که مح تاج امنیت هستند و از قانون شکنی رنج می برند»، می تواند برای انسان های نیک خواه درس عبرت باشد. بنا به گفته معظم له قانون شکنان معدود و انگشت شمارند، بنابراین: «برخورد با قانون شکن، برخورد با جنایت کار، برخورد با سلول بیمار این پیکر سالم بایستی با قاطعیت ان جام بگیرد.» ایشان ضمن تاکید بر نقش قاطعیت و اقتدار در حفظ و امنیت مرزها، این ویژگی مثبت را در تامین امنیت شهروندی شهروندان از شر متجاوزان، سرکشان، فتنه گران ، آشوبگران، ستون های پنجم و امنیت اخلاقی و فرهنگی مردم و حفظ جوانان از گرایش به فساد اخلاقی و اعتیاد را لازم می دانند. با وجود این، هشدار می دهند که مجرمان اصلی ممکن است رو درروی نیروی انتظامی نباشند و در پشت صحنه، صحنه گردان عوامل رده پایین باشند، بنابراین باید از قضیه غافل نبود . ایشان اجرای طرح های امنیت اجتماعی نیروی انتظامی در مبارزه با مفاسد اجتماعی ، برخورد با عوامل محل نظم و مقابله با شیوع مواد مخدر را گامی مهم، پر سر و صدا و مبارک توصیف می کنند و ضمن اشاره به حساسیت برخورد همزمان با عوامل در صحنه و پشت صحنه، چنین برخوردی را به عملکرد همزمان و همراهی دست و پا با مغز تعبیر می نمایند و می فرمایند:

« چنین نقش حساسی را نیروی انتظامی داراست، من با این دید به نیروی انتظامی نگاه می کنم .» ایشان برخورد قاطع با چنین مواردی با نگاه علت و معلولی را « شدت عمل خردمندان و نه چشم بسته » توصیف می کند. (همان: ۱۰۴، ۵۱-۱۴۹، ۱۹۶، ۲۱۴، ۲۳۰-۲، ۲۵۰-۲، ۲۷۵، ۲۹۱، ۳۰۱ و ۳۰۲) بدیهی است که کوتاه آمدن در مقابل چنین هنجار شکنان جسور و مزاحمی آسیب به حساب می آید. چنین است که این پیر خردمند و فرزانه در خلال توصیه های خود به آسیب شناسی برخورد های غیر خردمندانه و بی حساب و کتاب یا برخورد های افراطی و همچنین تفریط که شامل سستی و کاهلی و بی حالی در جلوگیری از قانون شکنی می شود توجه دارد . ایشان ملاحظه فرد، ملاحظه جمع، رعایت میل قشر یا گروه خاص و رعایت های خارج از قانون را آفت و آسیب می شمارد . با وجود این، مقام معظم رهبری با بد اخلاقی در اجرای قانون مخالف است و آنرا نیز آسیب می داند و می فرماید: «در اجرای قانون، دو گونه می شود عمل کرد: یکی

با بد اخلاقی و کج خلقی و عبوس بودن و تکبر و نخوت و امثال اینها، یکی هم با خوش اخلاقی و مهربانی، اما با قاطعیت. این نوع دوم باید معمول باشد؛ اعمال قاطعیت به اضافه اخلاق خوب « وی در جای دیگر ضمن برش مردن هوشیاری، قاطعیت، سرعت اقدام و پیگیری خستگی ناپذیر و نگاه یکسان به عوامل ناامنی، در یک آسیب شناسی خردمندانه می فرماید: « اگر هوشیاری نباشد، دچار غفلت می شوید، ناامنی وارد خانه شما می شود و شما وجود او را احساس نمی کنید؛ نا هوشیاری اولین مصیبت است، اگر قاطعیت نداشته باشید، دچار تردید و تزلزل در اقدام می شوید، خود شما عامل ناامنی می شوید، چون دستگاهی که مسئول امنیت است، اگر دچار تزلزل شد، بزرگترین مشوق به وجود آوردگان ناامنی می شود. پس قاطعیت هم یک امر لازم است و پیگیری، پیگیری این آن بلایی است که من در خیلی جاها می بینم، شروع می کنند، اما تا چند قدم، بعد ناگهان می بینید که قدم ها سست شد ، بعد هم توقف، گاهی هم برگشت؟ اینها عیب است . این جور نمی شود ناامنی را برطرف کرد . پیگیری کرد و نگاه یکسان داشت، آن کسی که موجب ناامنی است، فرق نمی کند هر که می خواهد باشد، چه در کسوت یک آشوبگر حرفه ای ، اوباش و الوات و اینها باشد، چه در کسوت یک عنصر اتو کشیده سیاسی، چه در کسوت حزب الهی، چه در کسوت یک عنصر عالی رتبه وابسته به فلان دستگاه، اگر عامل ناامنی است، باید دستگاهی که مرتبط با اوست او را دنبال بکند و تا آخر پیگیری کند.» (همان: ۱۰۵-۱۰۴ و ۱۹۶) آسیب شناسی مقام معظم رهبری در مورد چگونگی برخورد به جا و صحیح با قانون شکنان کاملا شفاف و روشن و فرا تحلیل است و نیاز به توضیح و تفسیر ندارد.

۸- امانتداری و پاکدامنی: مقام معظم رهبری ضمن توصیف نیروی انتظامی به عنوان اسطوره خدمتگذاری، امانت داری در برابر عرض و آبرو، مال و جان، خانه و محل کار مردم، یکی از اساسی ترین و مهم ترین کارهای کارکنان این نیرو به حساب می آورند. ایشان امانت داری را یکی از عوامل ایجاد اعتماد مردم به نیرو و جزء بدیهی ترین و ابتدایی ترین ویژگی های مورد انتظار از یک عنصر انتظامی می شمارد. وی ضمن اشاره به مواظبت از جاده ها، مرزها، کوچه و خیابان، امنیت کسب و کار مردم، کارهای مردم، خانه های مردم در اوقات تعطیلی و در مسافرت ها، سلامت زن و بچه مردم در کوچه و خیابان که همگی گلوگاه های مهم زندگی روزمره مردم است و به دست نیروی انتظامی سپرده شده

است، می فرمایند: « امانت و صداقت را محور همه فعالیت های خودتان قرار دهید . امین امانت مردم باشید تا مردم احساس کنند که شما امینشان هستید .» ایشان برای ایفای چنین مسئولیت های سنگین و جلب اعتماد مردم توصیه می کنند: «پاک بمانید و سازمان را پلک نگه دارید این خیلی مهم است . اگر سازمان شما نتواند خود را پاک نگه دارد، دیگر نخواهد توانست کاری را که بر عهده اوست انجام دهد . در درون سازمان، با تخلف بشدت برخورد کنید .» معظم له در فرازی دیگر می فرمایند: « عزیزان من ! پارسایی، صلاح و پاکدامنی خود را قدر بدانید و آنرا برای خودتان حفظ کنید .» (همان: ۲-۱۷۱، ۱۸۲، ۲۰۶، ۲۰۹، ۵-۲۱۴، ۲۴۰، ۲۳-۳۲۲) این همه تاکید می رساند که یکی از لغزش گاه های خطیری مسیر خدمتی کارکنان نیروی انتظامی، خیانت در امانت با افراط و تفریط و ناپاکدامنی است . وقتی که رهبری به عناصری از نیرو اشاره می کند که به خاطر روح امانت داری در مقابل امتحان های سخت، سربلند بیرون می آیند، می رساند که در مقابل کسانی نیز هستند که در این امتحان های سخت مردود می شوند و سربلند بیرون نمی آیند . وقتی که ایشان خوب بودن و بد بودن، مومن بودن و لاابالی بودن، امین و غیر امین بودن را در مواقع حساس تاثیر گذار می داند، می رساند که غیر امین بودن چه زیان سختی بر نیرو وارد می کند رهبری برای مصون ماندن افراد از آسیب های مورد اشاره ، برخودسازی افراد تاکید دارد و خطاب به کارکنان حفاظت اطلاعات می فرمایند : « باید خودتان را اصلاح کنید و بر خودتان سخت بگیرید. هر مقداری که نسبت به عیب دیگری چشم بینا دارید دوبرابرش را نسبت به خودتان داشته باشید. از خطا و گناه و تخطی و لغزش خودتان به آسانی نگذیرید.» ایشان در جای دیگر این ویژگی را خود پایی می نامد و می فرمایند: « یک نوع مراقبت، خود پایی است یعنی مراقب خودمان باشیم. اگر چنان که خود را رها کردیم و مراقبت از خود نکردیم خطر وجود دارد، این خود پایی و مراقبت از خود در ادبیات قرآنی و شرعی اسمش تقوا است.» البته ایشان با تیز بینی و سعه صدر خاص خود موقعیت خطیر کارکنان نیروی انتظامی را به خوبی درک می کرد و می فرمایند: « یک آدمی که در محیط جامعه دارد راه می رود، هم در معرض فساد جنسی است، هم در معرض فساد پولی است، هم در معرض فساد قدرت نمایی و زورگویی است.» وی در ادامه متذکر می شود: « در دوران حکومت امیرالمومنین (ع) هم این جور نبود که هیچ تخلفی انجام نگیرد بلاخره مامور است تخلف می کند منتها باهش برخورد می کنند، باز هم ممکن است تخلف انجام بگیرد اما به حداقل خواهید رسید کارها را با اتقان انجام دهید.» (همان: ۱۷۲، ۱۹۱، ۲۰۶، ۳۱۰ و ۳۱۳)

۹- ساده زیستی و پرهیز از تجمل گرایی: رهبر ساده زیست نظام، به شدت با تجمل گرایی مخالف است و خواهان آن

است که این آفت در سطوح مختلف سازمان به صفر برسد. ایشان ضمن اشاره به هزینه کرد مبالغی برای اتاق آرایشی یا محل کار کارکنان نیروی انتظامی می فرمایند: « این تجمل گرایی ابعاد عظیم و عجیبی دارد، خیلی خسارت مادی و معنوی وارد می کند.» وی ضمن اشاره به زیان های مادی تجمل گرایی، از ابعاد دیگر آن نیز غافل نیست و می فرماید: « خیلی ضررهای جنبی دارد که از ضررهای اول مهم تر است.» ایشان ضمن نگرستن به تجمل گرایی به عنوان یک آسیب می فرمایند: « اگر مقابله کنید، این از جمله همان مواردی است که در چشم مردم خود اهد درخشید. به آراستگی و نظم و تمیزی و انضباط بدون تجمل گرایی، به معنای ولخرجی و پول خرج کردن برای ظاهر سازی، توجه کنید. واقعا تجمل گرایی، هم سرمایه مادی و هم سرمایه معنوی را از دست می دهد.» (همان: ۳۱-۲۳۰) نکته دیگر که نگارنده می خواهد اضافه کند پرهیز از تجمل گرایی در زندگی خصوصی برای کارکنان نیروی انتظامی است. چه بسا افرادی هستند که برای تهیه لوازم و وسائل غیر ضروری که تامین شان با حقوق و مزایای دریافتی آن ها مقدور نیست به سمت تخلف و اخاذی و رشوه روی آور می شوند..

۱۰- مودب و اهل تفاهم با مردم بودن: رهبری به عنوان دیده ای تیزبین و مشرف بر همه ابعاد جامعه، توقعات مردم از

نیروی انتظامی را در چند ویژگی خلاصه می کند و می فرماید: « مردم می خواهند نیروی انتظامی قوی و مقتدر باشد، هوشمند و پیچیده باشد، سالم و امین باشد، سریع و به هنگام باشد، مودب و اهل بیان و تفاهم با مردم باشد این انتظارات مردم از نیروی انتظامی ماست. (همان: ۲۵۰)»

یعنی اگر مامور نیروی انتظامی ضعیف باشد و مجرم قانون شکن از او پیشی بگیرد، اسراری برای حفظ نداشته باشد، بیمار و خائن باشد، دیر حرکت و سنگین باشد، بد برخورد باشد و مردم را به حساب نیاورد، مقبولیت مردمی نخواهد داشت و مردم از او حمایت نخواهند کرد. به همین خاطر معظم له خواستار پاکسازی کارکنان بد رفتار و بد کردار از نیروی انتظامی است. ایشان در این زمینه می فرمایند: « داخل نیرو خوبی هستند، عناصر غیر خوب هم هستند.» وی ضمن اشاره به افرادی که خوب نیستند و با مردم رفتار نادرست دارند، می فرمایند: « اینها می خواهند نیرو را با کردار خودشان آلوده

کنند.» وی ضمن توجه به حسن عمل و کارایی کارکنان خواستار پاکسازی نیرو از عناصر فاقد حسن عمل و کم کار و دارای سوء رفتار است و می فرماید: « عزیزان من! هر چه می توانید در سالم سازی فضای درونی نیروی انتظامی تأکید کنید، هر چه می توانید خود شما تخلفات داخلی نیروی انتظامی را بزرگ بشمارید. » (همان: ۱۱۴، ۱۴۰ و ۱۴۸) بعضی از فرمایش های رهبری جنبه امری و فرمان دارند. از جمله ایشان به صراحت دستور می دهند: « با بدی ها مقابله و برخورد نمایید» و تأکید دارند: « انسان سایش پذیر است. هر انسان دیگری جز معصومین، در برخورد ها و سایش ها و اصطکاک ها سایشیده و کم می شود و برجستگی های روح به اش تغییر می کند، باید مراقبش بود.» ایشان در فراز دیگری می فرمایند: «اگر خدای نکرده در بین این نیروی بزرگ افرادی دچار بی امانتی، بی صداقتی، و آلودگی شوند همه این زحمات و این جمعیت زیاد و این کارهای شبانه روزی و این بی خوابی ها از بین خواهد رفت و ... نباید هیچ ملاحظه ای بکنید، باید سراغ کجی ها و کج ها، انحراف ها و منحرف ها بروید و آنها را اصلاح کنید. » ایشان خطاب به فرماندهان ناجا می فرمایند: « شماها که فرمانده هستید، باید تدابیری بیندیشید که هیچ مظلومی بخاطر نداشتن وسیله برای دفاع از خود مورد ظلم قرار نگیرد، نه از سوی دیگران و نه به طریق اولی از سوی عنصر انتظامی که مامور حفظ امنیت در حوزه مربوط به نیروی انتظامی است.» ایشان با توجه به آسیب هایی که متوجه عناصر انتظامی از باب ظلم به دیگران است، می فرمایند: « تربیت افراد و رعایت اخلاق انسانی و تقوا در میان عناصر نیروی انتظامی بسیار مهم است. » وی فرماندهان را موظف به نظارت بر عناصر زیر مجموعه برای رعایت اخلاق و جلوگیری از تخطی از حدود قانونی می داند و می فرماید: « فرماندهان رده های مختلف در نیروی انتظامی باید توجه کنند که اگر در حوزه ماموریت آنها، حتی بدون انتساب به آنها از فردی که وابسته به نیروی انتظامی است تخلفی صادر شود آنها مسئولند، چون باید جلوگیری می کردند، چه برسد به اینکه خدای نکرده تخلفی که افراد در نیروی انتظامی مرتکب می شوند، مستند به دستوری باشد که فرمانده ذیربط به آنها داده، این بسیار خطرناک است.» ایشان ضمن اشاره به دوستی مردم با نیروی انتظامی و احترام به لباس آنها می فرمایند: « همه این ها نعم الهی است، اما اگر شما کار را رها کنید و آن وظائف را با استحکام لازم انجام ندهید، اینگونه نمی ماند (۶۸، ۱۰۳، ۱۹۰ و ۶۹-۲۶۸) همانگونه که مشاهده می شود مقام معظم رهبری هم ویژگی های یک فرد پلیس را یادآور می

شود و هم به آسیب های اجتماعی آن ویژگی اشاره می کند و این اوج نظارت عقاب گونه بر ارکان حکومت خصوصاً سازمان هایی است که با مردم سروکار دارند.

۱۱- حفظ سلسله مراتب و نظم مطلوب : ایشان در جلسه اعطای آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح به رئیس کل

نیروهای مسلح، ضمن تاکید بر چهار شرط و ویژگی لازم برای فرماندهان که شامل : ایمان، مسئولیت پذیری، دلسوزی و پشتکار و خستگی ناپذیری و آگاهی از ارکان و اجزای مختلف حیطه ماموریت می شود، می فرمایند : «نظم پذیری به معنای حقیقی کلمه همان چیزی که از اوایل، دا بجا به عنوان سلسله مراتب تکرار شده است، باید وجود داشته باشد.» ایشان تاکید حضرت امام خمینی (ره) بر سلسله مراتب و نظم در نیروهای مسلح را با وجودی که ایشان هیچ وقت در این نیروها حضور نداشته بودند، از جمله حکمت های این مرد حکیم و لقمان صفت می داند و تشریح می کند : «این، یعنی هر فرد در هر جا که قرار گرفته، نظم پذیری او این طوری باشد که به زیردست خود، از روی فرماندهی، قاطعانه فرمان بدهد و از مافوق خود فرمان پذیر باشد و آن را عمل کند و عمل به فرمان خودش را در چارچوب ضوابط از زیر دست بخواهد.» ایشان این نظم پذیری را نه تنها در داخل نیرو که در برخورد های اجتماعی با معضلات جامعه نیز موثرتر می داند و می فرماید: «کارآیی مطلوب هر جامعه، در حد نظم مطلوب آن جامعه است. اگر نظم نبود یا کم بود از کارآیی ها کاسته خواهد شد. نیروی انتظامی باید نظم و امنیت را طبق شرح وظایفی که قانون برایش معین کرده، در سرتاسر کشور، بخصوص در مناطق مرزی و بالاخص در برخی از مناطق که گاهی اشراری در آنجا نظم و امنیت را مورد اختلال قرار می دهند، به اثبات برساند.» (همان: ۷-۷۶ و ۸۵)

از تاکیدات معظم له بر می آید که بی نظمی و نادیده گرفتن سلسله مراتب و حتی کم توجهی به برقراری نظم اجتماعی در سطح جامعه موجب می شود که سنگ بر روی سنگ بند نشود و ارکان جامعه به هم بریزد و هرج و مرج بر زندگی دیگران حاکم شود.

۱۲- وظیفه شناسی و خدمت گذاری مردم با رعایت قانون: فرماندهی کل قوا ضمن اشاره به اداره نیروی انتظامی توسط

عناصر مومن می فرمایند: «کاری کنید برادران عزیز که نیروی انتظامی مفاسد و ناامنی را در کشور ریشه کن کند. اینها

توقعات ما از نیرو است که در واقع وظائف قطعی نیرو هم محسوب می شود.» ایشان در جای دیگر می فرمایند: « شما کار را به عنوان یک خدمت و به عنوان یک وظیفه و آن امکان قانونی را که در اختیار شماست به عنوان یک ابزار تقرب الی الله بنگرید و در نظر بگیرید. انسان های والا آن انسان هایی هستند که همه آنچه را که در اختیار دارند، متعلق به خدا و وظیفه خدایی می دانند و آن را در راه وظیفه الهی، آنجایی که جای صرف آن است بی دریغ صرف می کنند. « ایشان نیروی انتظامی را تابلو و معرف خدمتگذاری ماموران همه دستگاه های دولت معرفی می کنند زیرا در همه جا در کنار مردم است و مردم او را می بینند. به همین خاطر ایشان تاکید می کنند: « همه خصوصیات که در نیروی انتظامی وجود دارد، خواهی نخواهی در ذهن آحاد مردم، بر خصوصیات دستگاه مدیر کشور منطبق می شود.» ایشان در جای دیگر می فرمایند: « به جای زبان، باید عمل شما با مردم حرف بزند. تعلیم ما باید با عمل باشد، همانطور که حضرت علی (ع) فرمود: اگر می خواهید دیگران را تئذیب کنید و به راه درست و با بدارید، با عمل خودتان این کار را بکنید، پیش از آنچه با زبان خود این کار را انجام می دهید. مردم خوشبختانه، هم می بینند و هم می فهمند و هم قدر شناسند. « ایشان آسیب شناسی موارد بالا را نیز کاملاً در نظر دارد و با تمام تاکید می کند که بر وجه مثبت نیروی انتظامی دارد می فرمایند: « و هر وقت شنیدید و اطلاع پیدا کردید که در گوشه ای از کشور مثلاً یک مامور این نیرو حسن عمل نداشته است بدانید خلایی بوجود آمده که نیرو باید آنرا پر کند. اگر خبر دار شدید که در گوشه ای از کشور عنصر یا عناصری از نیرو خدای ناکرده کارایی نداشته، کم کاری کرده، و یا حرف از رشوه و سوء رفتار است، بدانید اینها، کمبود های ظرفیت نیروی انتظامی است که باید برای آن چاره ای اندیشید. « رهبری ضمن تاکید بر حفظ آبروی نیروی انتظامی در نزد مردم، خطاب به فرماندهان ناجا می فرمایند: « سعی کنید آبروی مجموعه در نزد مردم حفظ شود. هزاران نفر زحمت می کشند و تلاش می کنند و هزاران نفر گذشت می کنند، چنانچه یک نفر خطا کند، آبروی آن هزاران نفر خواهد رفت. انصافاً و حقیقتاً ظلم است.» ایشان در ادامه تاکید می کنند: « مراقب باشید که افرادی که نمی توانند امین مردم باشند و صداقت را رعایت کنند، آنها را شناسایی کنید و برخورد قانونی کنید. ملاک هم برای درست و بد عمل کردن، مرز قانون است، قانون مشخص می

کند که یک نفر درست عمل می کند یا غلط.» (همان: ۱۴۰، ۳-۱۷۱، ۲۲۳، ۲۳۶، ۲۶۹)

بحث و نتیجه گیری: همانگونه که در عنوان مقاله مستتر است هدف از تدوین و نگارش این نوشته پرداختن به گوشه ای از مطالبات و توقعات رهبری از پلیس و تذکر آسیب هایی است که از دیدگاه ایشان چهره این سازمان خدمتگزار و مظهر اقتدار ملی را مخدوش می کند. بنابراین نخست خلاصه ای از مطالب و توقعات ایشان مطرح و سپس به آسیب ها اشاره می شود.

مطالبات و توقعات رهبری از پلیس: اگر نیک بنگریم فصل ۱ لخطاب توقعات مقام معظم رهبری از پلیس تأمین امنیت مردم در همه ابعاد و تقویت روحیه احساس امنیت برای تمام اقشار جامعه است. ایشان ترویج و توزیع مواد مخدر، مفاسد اجتماعی، زورگیری و باج خواهی، سرقت و تهاجم فرهنگی بیگانه را از عوامل ایجاد نا امنی در سطح جامعه و خانواده ها می دانند. از سوی دیگر وی قاطعیت و هوشیاری پلیس در برخورد با هنجار شکنان و هتاکان به حریم امن خانواده ها را از جمله موارد تأمین امنیت بر می شمارند. در کنار قاطعیت با مجرمان، عطف و محبت با مردم و تدبیر امور از دیگر عواملی هستند که موجب موفقیت پلیس در عمل به انجام وظایف اوست زیرا مردم پلیس را مظهر کاردانی نظام اسلامی و پناهگاه خود می دانند. ایمان و خداپرستی و پاسداری از احکام اسلام و حدود الهی و تقویت روح دیانت از جمله عوامل توفیق یک پلیس مسلمان است که در خدمت حکومت اسلامی است. این پیشوای مسلمان، اقتدار پلیس در مقابل زورگویان، عزت و پرهیز او از دلبستگی به پول و شهوات و تملق گویی افراد ویژه خوا و رو مهربانی و رحمت نسبت به همه اقشار مردم را که در خانه، جاده، محل کسب و کار و حتی در دورترین نقاط مرزی چشم امیدشان به پلیس است، موجب تقویت احساس امنیت مردم می دانند. همین روح دیانت، اقتدار و هوشمندی است که موجب بصیرت پلیس در انجام وظیفه درست می شود که یکی از مهمترین خواست ها و انتظارات رهبری از افراد این سازمان است.

مقبولیت مردمی از جمله عوامل اعتماد ساز برای پلیس است زیرا مردم به امید و اطمینان به پلیس خانه و مغازه خود را وا می گذارند. سینه سپر کردن پلیس در مقابل خطراتی که مردم را تهدید می کند موجب افزایش مقبولیت و اعتماد اقشار گوناگون به پلیس می شود. یکی دیگر از عوامل اعتماد ساز حفظ ارزش های مورد توقع و احترام مردم و گرایش و توجه پلیس به امور خیر است. ایمان، صداقت، شجاعت، خوش فکری، بی غرضی، بی طمع، پاکدستی، پاکدامنی از جمله

ویژگی ها و عواملی است که مقام معظم رهبری آن ها را از جمله عوامل حفظ صندوقچه یا گنجینه پر ارزش اعتماد مردم نسبت به پلیس بر می شمارد. به همین دلیل ایشان احترام به حساسیت های مردم نسبت به شعار اسلامی توسط پلیس را به جراحی چشم تشبیه می کند که بسیار ظریف است و یک اشتباه فاجعه به بار می آورد، خصوصاً آنکه مأموران ناجا در همه جا با مردم سروکار دارند.

قاطعیت پلیس در برخورد با هنجار شکنان و قانون گریزان و برخورد بدون اغماض با متخلفانی که قانون اسلام و مملکت را نادیده می گیرند و با دست اندازی به اموال عمومی موجب تضعیف سرمایه گذاری ملی می شوند، یکی دیگر از مطالبات رهبری از پلیس است. ایشان انتظار دارد که پلیس در چهار چوبی که قانون برای او تعیین کرده است باید قوی عمل کند زیرا هوشیاری، قاطعیت، سرعت عمل، پیگیری خستگی ناپذیر و نگاه یکسان به عوامل ناامنی و سلول های بیمار جامعه موجب نمایش اقتدار ملی نظام اسلامی توسط پلیس می شود که به تعبیر ایشان به درخشش خورشید می ماند. امانتداری از آبرو و جان و مال و خانه و محل کار مردم و صداقت و پاکدامنی توسط پلیس از جمله مطالبات رهبری از پلیس به عنوان اسطوره خدمتگزاری است که موجب ایجاد اعتماد در مردم می شود.

یکی دیگر از انتظارات معظم له از پلیس خود پایی یا مراقبت از خود است که در ادبیات شرعی و قرآنی تقوا نامیده می شود. ایشان ضرورت خودپایی را به خاطر آن می داند که افراد پلیس همواره در معرض فساد جنسی، پولی و قدرت نمایی و زورگویی هستند. به همین خاطر متذکر می شوند: «خودتان را اصلاح کنید و بر خودتان سخت بگیرید.» ایشان ضمن تأکید بر داشتن چشم بینا نسبت به عیب های خود می فرماید: «از خطا و گناه و تخطی و لغزش خودتان به آسانی نگذرید.»

یکی دیگر از تأکیدات معظم له ساده زیستی و پرهیز از تجمل گرایی است. مؤدب و اهل تفاهم بودن، قوی و مقتدر بودن، هوشمند و پیچیده بودن، سالم و امین بودن، سریع و به هنگام بودن از جمله ویژگی های است که ایشان برای یک پلیس مطلوب بر می شمرد. در مقابل ایشان از مسئولان و عوامل نظارتی پلیس می خواهند که با کجی ها و انحراف ها برخورد نمایند تا ظلم و ستمی به مردم روا ندارند زیرا اگر ستمی شود آن ها نیز در آن زمینه مسئولند. ایشان رعایت اخلاق انسانی و تقوا در میان کارکنان ناجا را بسیار مهم می شمارند. در ضمن از دیدگاه معظم له حفظ سلسله مراتب در سازمان و

برقراری نظم مطلوب از جایگاهی ویژه برخوردار است. فرماندهی قاطعانه بر زیردستان و فرمان‌پذیری و اطاعت از مافوق از خواسته‌های دیگر رهبری از پلیس است زیرا چنین خصلتی موجب انجام بهینه مأموریت‌ها در همه جا از جمله در مناطق مرزی و برخورد جدی با اشرار و قاچاقچیان می‌شود. ایشان در یک جمع بندی کلی می‌فرمایند: «کلوی کنید برادران عزیز که نیروی انتظامی مفاسد و ناامنی در کشور را ریشه کن کند. این‌ها توقعات ما از نیرو است که در واقع وظایف قطعی نیرو هم محسوب می‌شود.» ایشان خدمت به مردم در چهار چوب قانون را به عنوان ابزار تقرب به خدا بر می‌شمارد و کار و خدمت پلیس را به منزله آیینۀ تمام‌نمای خدمات سایر دستگاه‌های دولتی بر می‌شمارد به همین خاطر متذکر می‌شوند که افراد خائن و بد عمل و فاقد صداقت باید شناسایی و با آنان برخورد قاطع شود.

آسیب‌های مخدوش‌کننده چهره پلیس از دیدگاه مقام معظم رهبری : معظم‌له معمولاً در کنار تبیین ویژگی‌های مطلوب یک پلیس سرافراز در نظام اسلامی، به آسیب‌های موجود یا آسیب‌هایی که ممکن است دامنگیر پلیس شود و اعتماد مردم را از او سلب نماید، اشاره می‌کند. از دیدگاه ایشان بی‌توجهی پلیس نسبت به پیگیری و مقابله با عوامل ناامنی و اشتباه در فهم مأموریت و موقعیت خطیر پلیس نابخشودنی است، به گونه‌ای که یک حرکت و یک حرف بیجا، یک رفتار خشونت‌آمیز موجب هدر رفت زحمات پلیس می‌شود. سست‌ایمانی، کم‌توجهی به مبانی دینی و خصوصیات منفی موجب گریزان شدن و بی‌اعتمادی مردم نسبت به پلیس می‌شود. احساس امنیت اخلاقی گران و احساس ناامنی توده مردم از جمله آسیب‌هایی است که باید مدنظر قرار گیرد. آلودگی به رشوه، سودجویی و مفاسد اخلاقی از جمله عوامل اعتماد سوزی است که نباید به آسانی از کنار آن‌ها رد شد. همانگونه که صفاتی مانند ایمان و صداقت و شجاعت از عوامل اعتماد سازی برای پلیس است، در مقابل ضعف ایمان، دروغ، ترسوئی، بدفکری، غرض‌ورزی،طمعکاری و پلشتی دست و دل، از جمله عوامل و آسیب‌های تهدیدکننده گنجینه پرارزش اعتماد مردم به پلیس است و آن را به تاراج می‌دهد. بدیهی است که ویژگی‌های سوء پیش‌گفته مقبولیت مردمی پلیس را خدشه دار و به تعبیر مقام معظم رهبری این نیروی خدمتگزار را بی‌آبرو می‌کند.

ایشان ضمن تأکید بر رعایت حساسیت های دینی مردم توسط مأموران ناجا به فرماندهان آن ها متذکر می شود که مراقب باشند زیر مجموعه آن ها افراد صالحی باشند. با توجه به حضور پلیس در خانه های مردم برای دستگیری متهم یا بازرسی منزل، حضور در محل کار آن ها، در محل تردد آن ها و در یک کلمه حضور در همه جایی که با بدنه اجتماع سروکار دارند؛ اندک کجی و نارسایی در کار آن ها نمود بیرونی دارد و منعکس می شود. معظم له متذکر می شود که اگر پلیس با کج خلقی و بد اخلاقی و تکبر و نخوت و چهره عبوس با هنجار شکنان برخورد کند هنر نیست، هنر آن است که با خوش اخلاقی و مهربانی، اما با قاطعیت عمل نماید. ایشان غفلت و تردید و تزلزل در اقدام را از جمله آسیب های متوجه پلیس بر می شمارد. از دیدگاه وی ناهوشیاری پلیس اولین مصیبت برای پلیس است و در صورتی که با تردید و تزلزل همراه شود عامل ترویج نا امنی است زیرا رخنه تزلزل در دستگاهی که مسئول امنیت است بزرگترین مشوق برای عوامل ناامنی است.

مقام معظم رهبری خیانت و آلوده دامنی و نفاق را از عوامل سقوط و سلب اعتماد مردم به پلیس بر می شمارد و خطاب به افراد پلیس می فرماید: « اگر سازمان شما نتواند خود را پاک نگه دارد، دیگر نخواهد توانست کاری را که بر عهده اوست انجام دهد، در درون سازمان با تخلف به شدت برخورد کنید. » ایشان آلودگی به فساد جنسی، فساد پولی و فساد قدرت نمایی و زورگویی را از آسیب هایی می دانند که کارکنان پلیس در معرض آن قرار دارند و متذکر می شود که اگر چه حتی در زمان حکومت علی (ع) نیز تخلف وجود داشت ولی با آن برخورد می شد. ایشان تجمل گرایی را از آسیب

های تهدید کننده پلیس می دانند و تأکید دارند که باید تلاش شود تا این آفت در سطوح مختلف به صفر برسد زیرا تجمل گرایی علاوه بر زیان های مادی، زیان های معنوی نیز دارد و درخشش پلیس در چشم مردم را از بین می برد. ضعف در مقابل قانون شکنان و مجرمان، افشای اسرار سازمانی، خیانت، دیر حرکتی و سنگینی، بد برخوردی و مردم را به هیچ انگاشتن از جمله آسیب های ضربه زننده به پلیس است که معظم له خواهان برخورد و مقابله قاطع با افراد دارای چنین صفاتی و پاکسازی نیروی انتظامی از وجود آن ها است. ایشان تأکید دارند که: « با بدی ها مقابله و برخورد نمایید»، زیرا از دید ایشان انسان های غیر معصوم سایش پذیرند و باید مواظب آن ها بود. ایشان بی توجهی به سلسله مراتب، خصوصاً در مرز و سستی برخورد با اشرار و قاچاقچیان را از جمله عوامل اخلال در کار پلیس می شمارد. نداشتن حسن

عمل، فقدان کارآیی، کم کاری، رشوه، سوء رفتار از جمله خلأهای موجود در ناجا است که به تعبیر مقام معظم رهبری موجب بی آبرویی مجموعه نزد مردم می شود و خطای یک نفر در این زمینه ها موجب از دست رفتن زحمات هزاران نفر از افراد خدمتگزار پلیس می گردد. همانگونه که پیش از این اشاره شد، منبع اصلی استخراج مطالب مقاله اشاره شده، مجموعه بیانات فرماندهی معظم کل قوا در دیدار مسئولان، فرماندهان و کارکنان نیروی انتظامی، عقیدتی سیاسی و حفاظت اطلاعات نیرو در مقاطع مختلف است که توسط معاونت سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی در سال ۱۳۹۱ و با عنوان: *نیروی انتظامی مظهر اقتدار ملی* چاپ و منتشر شده است.

البته کار جدید دیگری با عنوان: *قاموس امنیت از سوی همان معاونت در تابستان ۱۳۹۳* منتشر که به صورت موضوعی تدوین شده است. میر عظیم قوام از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین نیز در سال ۱۳۹۲ کتابی به عنوان: *رفتار پلیس مسلمان* توسط معاونت تربیت و آموزش نیروی انتظامی منتشر کرد که در آن به بررسی ۳۲ ویژگی لازم برای پلیس مسلمان پرداخته است. یقیناً بخش‌هایی از مطالب دو اثر پیش گفته با مطالب این مقاله هم پوشانی دارد. قوام، علاوه بر مراجعه به آیات و روایات به گفتارهای حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری نیز اشاره نموده است. با توجه به اینکه حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای از آغاز تشکیل نیروی انتظامی چگونگی فعالیت‌ها و خدمات این نیرو را رصد کرده و زیر نظر داشته است، بیش از هر کس دیگر صالح به اظهار نظر در زمینه پلیس ایران اسلامی است. بنابراین پیشنهاد می شود که منشور اخلاقی و تربیتی پلیس ایران مطابق دیدگاه‌های ایشان و در قالب دو واحد درسی برای مقاطع آموزشی دوره های پلیسری اعم از درجه داری و افسری در نظر گرفته و تدریس می شود

منابع: جاویدی، مجتبی (۱۳۹۱)، *نیروی انتظامی مظهر اقتدار ملی*، تهران معاونت سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

رفیعی، حسن رضا (۱۳۸۰)، *امور انتظامی در نظام حسبه اسلامی*، تهران، دانشگاه علوم انتظامی.

غیاثی، حامد (۱۳۹۳) *قاموس امنیت*، تهران، معاونت سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

قوام، میرعظیم. (۱۳۹۲)، رفتار پلیس مسلمان، تهران، معاونت تربیت و آموزش ناجا.